

KOMENDANT
NADODRZAŃSKIEGO ODDZIAŁU
STRAŻY GRANICZNEJ

Krosno Odrzańskie, dnia 22 stycznia 2021 r.

Sygn. Kontr. 2/NK/20

Egz. nr 2...

NO-NK.0910.1.2020

Pan mjr SG Robert KACZMAREK
KOMENDANT
Placówki Straży Granicznej
w Kaliszu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat „Zawieranie umów z tłumaczami do postępowań administracyjnych” zrealizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej w Kaliszu, ul. gen. Józefa Sułkowskiego 9, 62-800 Kalisz, ujętej w zatwierdzonym w dniu 28.11.2019 r. „Rocznym planie kontroli jednostek i komórek organizacyjnych Nadodrzańskiego Oddziału SG w 2020 r.” nr NO-NK.093.1.2019.

Kontrolę na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ przeprowadził w dniach od 29.06.2020 r. do 31.08.2020 r. zespół kontrolny w składzie:

kierownik zespołu:

st. chor. szt. SG Łukasz Najdek – Starszy Specjalista Wydziału Kontroli NoOSG upoważnienie nr 2/1/NK/20 z dnia 29.06.2020 r.²

członek zespołu:

Piotr Grzelak – Starszy Specjalista Wydziału Kontroli NoOSG upoważnienie nr 2/2/NK/20 z dnia 29.06.2020 r.³

Funkcję kierownika w jednostce kontrolowanej w okresie objętym kontrolą pełnił:

mjr SG Robert Kaczmarek.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli Placówki Straży Granicznej w Kaliszu⁴ str. 10, poz. 1 wg RWD Nr 45/13/18.

Z uwagi na przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 491 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 09 października 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 1758 z późn. zm.) czynności kontrolnych nie przeprowadzono w siedzibie jednostki kontrolowanej, zostały one oparte na dokumentacji przekazanej do Wydziału Kontroli.

¹ t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224

² Akta kontroli, str. 10

³ Akta kontroli, str. 11

⁴ Zwanej dalej PSG w Kaliszu

I. Zakres kontroli.

Przedmiotem kontroli były:

- rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne dotyczące realizacji zadań związanych z zawieraniem i realizacją usług tłumaczeń oraz sprawowanie nadzoru nad przedmiotową problematyką;
- legalność, rzetelność, celowość i gospodarność w zakresie realizacji zadań związanych z udziałem tłumaczy w postępowaniach administracyjnych, w tym ustalania czasu/ zakresu pracy, wynagrodzenia za wykonaną usługę oraz zwrotu kosztów dojazdu.

Kontrolą objęto okres od 01.07.2019 r. do 29.02.2020 r.

II. Cel kontroli.

Celem kontroli była ocena realizacji zadań służbowych dotyczących powoływania tłumaczy w prowadzonych postępowaniach z udziałem cudzoziemców, a także postępowania związanego z ustalaniem czasu pracy, wynagrodzenia tłumaczy za wykonaną usługę oraz zwrotu kosztów dojazdu. Ponadto celem działań kontrolnych było ujawnienie ewentualnych nieprawidłowości i przyczyn ich powstania oraz osób za nie odpowiedzialnych, a także zebranie informacji niezbędnych do doskonalenia działalności służbowej w kontrolowanej tematyce.

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Realizację zadań objętych zakresem kontroli uwzględniając kryterium legalności, rzetelności, celowości i gospodarności oceniono **pozytywnie z nieprawidłowością**. Ocenę końcową skontrolowanej działalności sporządzono w oparciu o takie czynniki jak: dobór próby, okres i zakres kontroli, wskazane mierniki oraz oceny częściowe na podstawie czterostopniowej skali⁵. Szczegółowy opis ustaleń w kontrolowanym obszarze zawarto w notatkach służbowych oraz zestawieniu tabelarycznym⁶. Kontrolę przeprowadzono na podstawie dokumentacji przekazanej z PSG w Kaliszu, znajdującej się w Wydziale Kadr i Szkolenia, Pionie Głównego Księgowego, a także danych zaewidencjonowanych w Centralnej Bazie Danych Straży Granicznej System Wspomagania Kierowania⁷. Ponadto w zakresie kontrolowanej tematyki uzyskano opinię Radcy Prawnego NoOSG.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Komendanta PSG w Kaliszu w okresie objętym kontrolą w PSG w Kaliszu przeprowadzono 86 postępowań, do których zawarto 73 umowy z tłumaczami. Ponadto funkcjonariusze PSG w Kaliszu korzystali z usług tłumacza do czynności wyjaśniających oraz prowadzonej kontroli legalności zatrudnienia.

W związku z powyższym dla osiągnięcia zamierzonego celu kontroli przyjęto, że sposób zawierania i realizacji usług tłumaczy w postępowaniach administracyjnych zostanie sprawdzony w 100%. Ponadto kontroli została poddana zawarta z tłumaczem umowa do innych czynności, w wyniku których wszczęto również postępowanie administracyjne, tj. postępowanie dot. unieważnienia wizy krajowej⁸. Dodatkowo zweryfikowano umowę zawartą z tłumaczem do postępowania, które zgodnie z wpisem w systemie SWK prowadzone było pod kątem wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu, a w wyniku potwierdzonego przez PNCW statusu

⁵ Obejmuje ona: ocenę pozytywną, pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami oraz negatywną, zgodnie z zasadami określonymi we *Wprowadzeniu do kontroli w administracji rządowej* – Warszawa, marzec 2012 r., str. 62

⁶ Akta kontroli, str. 434-442

⁷ Zwanej dalej systemem SWK

⁸ Akta nr 2/WIZ/19

cudzoziemca zostało zakończone pouczeniem cudzoziemca o obowiązku opuszczenia terytorium RP⁹.

Kontrolujący przyjęte rozwiązania organizacyjno- funkcjonalne dotyczące realizacji zadań związanych z zawieraniem i realizacją usług tłumaczeń ocenili pozytywnie. Wpływ na powyższe miał fakt, iż w przedstawionej do kontroli dokumentacji znalazły odzwierciedlenie zapisy wskazujące na podział zadań pomiędzy poszczególne komórki organizacyjne Placówki zaś umowy z tłumaczami zawierane były wyłącznie przez osoby upoważnione. Niemniej jednak z uwagi na stwierdzone przypadki uchybień i nieprawidłowość, sprawowanie nadzoru nad przedmiotową problematyką zostało ocenione **pozytywnie z uchybieniami**.

W odniesieniu do sformułowanego kryterium legalności, rzetelności, celowości i gospodarności w zakresie realizacji zadań związanych z udziałem tłumaczy w postępowaniach administracyjnych sformułowano ocenę **pozytywną z nieprawidłowością**. Wpływ na powyższe miał stwierdzony przypadek zastosowania niewłaściwej stawki wynagrodzenia za wykonane tłumaczenie. W toku kontroli odnotowano uchybienia świadczące o niewystarczającej rzetelności osób sporządzających poszczególne dokumenty.

1. Rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne dotyczące realizacji zadań związanych z zawieraniem i realizacją usług tłumaczeń oraz sprawowanie nadzoru nad przedmiotową problematyką.

W okresie objętym kontrolą w PSG w Kaliszu obowiązywał Wewnętrzny Podział Zadań z dnia 16.04.2018 r., zatwierdzony przez Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej. W przedmiotowym dokumencie wskazano podział obowiązków dotyczących prowadzenia i nadzoru nad postępowaniami administracyjnymi pomiędzy osoby funkcyjne i poszczególne komórki organizacyjne Placówki. Zgodnie z zapisami powyższego dokumentu zadania związane z prowadzeniem postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców zostały przypisane Zespołowi do Spraw Migracji Grupy do Spraw Cudzoziemców.

Zgodnie z decyzją Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej nr 39/17 z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie trybu powoływania tłumacza w Nadodrzańskim Oddziale Straży Granicznej z siedzibą w Krośnie Odrzańskim obowiązującą w okresie objętym kontrolą¹⁰ osobami uprawnionymi do zawierania umów w sprawie powołania tłumacza byli funkcjonariusze posiadający pisemne upoważnienie Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż Komendant Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej upoważnił do zawierania przedmiotowych umów Komendanta Placówki oraz jego Zastępcę¹¹. Jednocześnie potwierdzono, iż każdorazowo umowy o dzieło z tłumaczami zawierane były wyłącznie przez osoby upoważnione.

Na podstawie zapisów zawartych w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień ustalono, iż zadania związane z prowadzeniem nadzoru nad udziałem tłumaczy w prowadzonych postępowaniach wobec cudzoziemców przypisane zostały Komendantowi Placówki, Zastępcy Komendanta Placówki oraz Kierownikowi Grupy ds. Cudzoziemców. Ponadto ustalono, że w okresie objętym kontrolą w związku z długotrwałą nieobecnością kierownika Zespołu ds. Migracji Grupy ds. Cudzoziemców jego obowiązki w zastępstwie pełnili również inni wyznaczeni funkcjonariusze Grupy ds. Cudzoziemców¹².

⁹ Umowa nr 103/KL/19 z dnia 27.12.2019 r.

¹⁰ Zmieniona decyzją Komendanta NoOSG nr 42/17 z dnia 05.04.2017 r. oraz nr 165/18 z dnia 16.07.2018 r., zwana dalej decyzją nr 39/17

¹¹ Akta kontroli, str. 21-22

¹² Akta kontroli, str. 213

W toku kontroli stwierdzono, że każdorazowo Komendant Placówki, Zastępca Komendanta oraz Kierownik Grupy ds. Cudzoziemców dokumentowali sprawowany przez siebie nadzór nad prowadzonymi w placówce postępowaniami dokonując wpisów w kartach kontrolnych zawartych w aktach postępowania. Kontrolujący z uwagi na stwierdzone przypadki uchybień i nieprawidłowość sprawowany nadzór, mimo każdorazowego udokumentowania ocenili pozytywnie z uchybieniami.

2. Legalność, rzetelność, celowość i gospodarność w zakresie realizacji zadań związanych z udziałem tłumaczy w postępowaniach administracyjnych, w tym ustalania czasu/ zakresu pracy, wynagrodzenia za wykonaną usługę oraz zwrotu kosztów dojazdu.

Decyzją nr 39/17 określono zasady powoływania tłumacza, dokumentowania jego pracy oraz obiegu dokumentów w NoOSG. Wzory umów zawieranych z tłumaczami zostały określone w załącznikach do przedmiotowej decyzji. Kontrolujący stwierdzili, że każdorazowo zawierano umowy o dzieło z tłumaczami do prowadzonych postępowań administracyjnych. Jednocześnie stwierdzono, iż w 10 przypadkach zawarto jedną umowę o dzieło z tłumaczem obejmującą tłumaczenia do więcej niż jednego postępowania¹³. Praktykę taką uznać należy za właściwą i zgodną z zapisami §14 decyzji nr 39/17.

Fakt zawarcia umów z tłumaczami ewidencjonowano w prowadzonym *Rejestrze umów w sprawach powołania tłumacza do czynności służbowych wykonywanych przez Placówkę Straży Granicznej w Kaliszu*¹⁴, każdorazowo nadając zawieranim umowom indywidualne numery.

W 1 przypadku (umowa nr 77/KL/19) stwierdzono uchybienie polegające na nieodnotowaniu w rejestrze wszystkich numerów postępowań, do których wykonywane były tłumaczenia. Ponadto w przypadku umowy nr 81/KL/19 kontrolujący stwierdzili rozbieżność pomiędzy wskazanym w rejestrze adresem tłumacza (m. ██████████), a wykazaną w oświadczeniu liczbą kilometrów. W przekazanych wyjaśnieniach Komendant Placówki SG w Kaliszu wskazał, iż „*W kwestii wskazania w oświadczeniu do umowy o dzieło nr 81/KL/19 ilości kilometrów w wysokości 312 km należy wskazać, iż zostały one zawarte zgodnie z deklaracją tłumacza. (...) przy powoływaniu tłumaczy funkcjonariusze korzystają ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości, gdzie jest umieszczona lista tłumaczy przysięgłych. Na tej stronie wskazane jest, że Pan (...) zamieszkuje w m. ██████████ (...) Tak też zadeklarował tłumacz po przybyciu do siedziby PSG w Kaliszu. Natomiast w rejestrze tłumaczy wpisano miejsce ██████████ z uwagi na to, że tłumacz w tej miejscowości ma siedzibę swojej firmy, która zajmuje się tłumaczeniami (...)*”¹⁵.

Na podstawie przedstawionych do kontroli dokumentów w tej sprawie nie można stwierdzić faktycznej miejscowości przyjazdu tłumacza. Kontrolujący ustalili na podstawie googlemaps.pl, iż ilość kilometrów wskazana w oświadczeniu, jest o 30 km większa, niż w przypadku dojazdu tłumacza z miejscowości ██████████ wskazanej w rejestrze.

W ocenie zespołu kontrolnego przedstawioną sytuację należy rozpatrywać w kategorii uchybienia, za które odpowiedzialności nie można przypisać bezpośrednio funkcjonariuszom sporządzającym oświadczenie, bowiem decyzja nr 39/17 nie obliguje do podawania w sporządzanym oświadczeniu dokładnego adresu tłumacza a jedynie podania liczby pokonanych kilometrów.

¹³ Akta kontroli, str. 434- 442

¹⁴ Akta kontroli, str. 23-39

¹⁵ Akta kontroli, str. 214-220

W wyniku analizy dokumentacji stwierdzono, że czynności wykonywane przez tłumacza odnotowywane były na dokumentach znajdujących się w aktach sprawy. W 2 przypadkach¹⁶ kontrolujący stwierdzili braki adnotacji tłumacza na dokumentacji zgromadzonej w aktach, tj. akta nr 94/19 – *klauzula informacyjna dotycząca danych osobowych przetwarzanych w krajowym zbiorze rejestrów, ewidencji i wykazu w sprawach cudzoziemców*, akta nr 16/20 – *oświadczenie cudzoziemca o otrzymaniu pouczenia o zasadach i trybie postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu w języku dla niego zrozumiałym*. Z przekazanych przez Komendanta PSG w Kaliszu wyjaśnień wynika, iż powyższe nastąpiło z uwagi na przeoczenie¹⁷.

Ponadto w przypadku akt nr 96/19 adnotacją tłumacza wskazującą na wykonane tłumaczenie nie zostało opatrzone *pouczenie o zasadach i trybie postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu*. W przekazanych przez kierownika komórki kontrolowanej wyjaśnieniach wskazano, iż na przedmiotowym dokumencie „*figuruje podpis tłumacza w formie skrótowej „LL” - (...) co świadczy o przetłumaczeniu powyższego pouczenia przez tłumacza cudzoziemcowi (...)*”¹⁸. W ocenie kontrolujących fakt ustnego przetłumaczenia dokumentu cudzoziemcowi powinien być w sposób nie budzący wątpliwości odnotowany przez tłumacza.

Przedstawione przypadki kontrolujący zakwalifikowali jako uchybienia nie mające negatywnego wpływu na kontrolowaną działalność, jednak wskazują one na niewystarczającą rzetelność osób prowadzących poszczególne postępowania.

Kontrolujący ustalili, że we wszystkich poddanych analizie postępowaniach po wykonanym tłumaczeniu sporządzano oświadczenie, w którym tłumacz i funkcjonariusz potwierdzali wykonanie usługi, w tym ilość godzin tłumaczenia oraz kwotę wynagrodzenia. Działanie takie uznano za prawidłowe i wynikające z zapisów §20 decyzji nr 39/17.

Ponadto sporządzane oświadczenia zatwierdzane były każdorazowo przez osoby wskazane w przedmiotowej decyzji, tj. Komendanta lub Zastępcę Komendanta Placówki SG.

Kontrolujący na podstawie dokumentacji przedstawionej do kontroli ustalili, że za wykonane tłumaczenia co do zasady stosowano stawki wynagrodzenia tłumaczy wskazane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w *sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego*¹⁹. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w przypadku umowy nr 102/KL/19 o tłumaczenie z języka gruzińskiego zawartej do postępowania nr 133/19 zastosowano stawkę jak dla tłumaczenia z języka rosyjskiego.

Język gruziński, na który zostało wykonane tłumaczenie zakwalifikowany jest do języków pozaeuropejskich posługujących się alfabetem niełacińskim lub ideogramami ze wskazaną w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. stawką wynagrodzenia 74,31 zł za stronę wykonanego tłumaczenia. Kontrolujący ustalili, że z oświadczenia sporządzonego po wykonanym tłumaczeniu wynika, że zastosowano stawkę wynagrodzenia tłumacza jak za tłumaczenie na język rosyjski, tj. 45,11 zł za stronę tłumaczenia. Komendant PSG w Kaliszu poinformował, iż powyższa sytuacja nastąpiła z uwagi na błędne zastosowanie stawki wynagrodzenia tłumacza²⁰. Kontrolujący wskazany przypadek mimo braku negatywnych następstw dla kontrolowanej działalności uznali za **nieprawidłowość**, za którą odpowiedzialny jest funkcjonariusz sporządzający stosowną dokumentację, a także osoby funkcyjne

¹⁶ Akta kontroli, str. 87-97 (akta 94/19), str. 95-106 (akta 96/19) oraz str. 195

¹⁷ Akta kontroli, str. 215

¹⁸ Akta kontroli, str. 215

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24.01.2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz.U. z 2005 r., Nr 15, poz. 131 z późn. zm.) *zwane dalej rozporządzeniem z dnia 24 stycznia 2005 r.*

²⁰ Akta kontroli, str. 228

sprawujące nadzór nad przedmiotowym zagadnieniem.

Ponadto kontrolujący w przypadku postępowań 135/19 i 136/19 i zawartej do nich umowy z tłumaczem nr 104/KL/19 z dnia 29.12.2019 r. powzięli wątpliwości w zakresie wysokości wynagrodzenia tłumacza. Ustalono, że w obliczonym wynagrodzeniu tłumacza zastosowano zwiększenie stawki za wykonane tłumaczenie ustne, tj. o 30% oraz za wykonanie tłumaczenia w niedzielę, tj. o 20%. Przedstawiona do kontroli dokumentacja, tj. umowa jak i oświadczenia po wykonanym tłumaczeniu wskazywały na zastosowanie trybu przyspieszonego w postępowaniu. Zgodnie z § 6 cytowanego powyżej rozporządzenia wynagrodzenie za tłumaczenie ustne za każdą rozpoczętą godzinę obecności tłumacza powiększa się o 100% w postępowaniu przyspieszonym i dodatkowo o 20% za wykonanie tłumaczenia w niedzielę lub święto. W przekazanych wyjaśnieniach kierownik podmiotu kontrolowanego wskazał, iż „(...) *cudzoziemcy zostali zatrzymani w dniu 28.12.2019 r. o godz. 16:45 (sobota), zaś czynności administracyjne polegające na przeprowadzeniu postępowania w sprawie o zobowiązanie do powrotu z udziałem tłumacza były prowadzone dnia następnego, tj. 29.12.2019 (niedziela) za stawki wskazujące na tryb zwykły. Powyższe oznacza, iż tłumacz został wezwany do udziału w czynnościach służbowych w dniu wcześniejszym, tj. 28.12.2019 r. (...) Mając powyższe na uwadze należy wskazać, iż zarówno w umowie o dzieło nr 104/KL/19, jak i oświadczeniach o poniesionych kosztach doszło do oczywistej omyłki pisarskiej polegającej na błędnym zapisie trybu, w którym były prowadzone postępowania. Zamiast zapisu dotyczącego trybu przyspieszonego, winien być zapis dotyczący trybu zwykłego.*”²¹. W tym miejscu wskazać również należy na przekazane kontrolującym przez Komendanta PSG w Kaliszu informacje, zgodnie z którymi „w dotychczasowych postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez Komendanta Placówki Straży Granicznej w Kaliszu wyłączną przesłanką do zastosowania stawek za tłumaczenie w postępowaniu przyspieszonym były okoliczności, w których tłumacz tego samego dnia dowiedział się o przedmiotowym postępowaniu, jak i również przeprowadził stosowne czynności (...)”²². Zespół kontrolny zgadza się ze wskazaną argumentacją, niemniej jednak wskazać należy, iż w przypadku analogicznej sprawy nr 97/19 i zawartej z tłumaczem umowy nr 83/KL/19 do cudzoziemca zatrzymanego w dniu 21.10.2019 r. o godz. 16:30 również czynności tłumacza zostały przeprowadzone w dniu kolejnym, tj. 22.10.2019 r. z zastosowaniem stawek jak dla postępowania przyspieszonego. Kontrolujący wskazują, iż w celu nie budzącego wątpliwości stosowania stawek przewidzianych dla postępowań w trybie przyspieszonym zasadnym byłoby umieszczanie wpisu w dokumentacji potwierdzającej datę powiadomienia tłumacza.

W ocenie zespołu kontrolnego powyższego przypadku nie można rozpatrywać w kategorii nieprawidłowości, niemniej jednak wskazana sytuacja może mieć wpływ na postrzeganie formacji przez tłumaczy, z którymi zawierane są umowy.

W toku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, iż w okresie objętym kontrolą w Placówce SG w Kaliszu zawarto 4 umowy z tłumaczami z zastosowaniem stawek wyższych niż określone w rozporządzeniu z dnia 24.01.2005 r.²³ Zawarcie umów za stawki wyższe poprzedzone było udokumentowanym rozpoznaniem rynku w zakresie możliwości zawarcia umów za stawki określone w przytoczonym rozporządzeniu. Działanie w tym zakresie kontrolujący ocenili jako zgodne z zapisami decyzji nr 39/17.

Zgodnie z art. 85 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o kosztach sądowych w sprawach*

²¹ Akta kontroli, str. 228

²² Akta kontroli, str. 215

²³ Akta kontroli, str. 70-72, 81-83, 92-94, 170-172

cywilnych²⁴ świadkowi przysługuje zwrot kosztów podróży – z miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynności sądowej na wezwanie sądu – w wysokości rzeczywiście poniesionych, racjonalnych i celowych kosztów przejazdu własnym samochodem lub innym odpowiednim środkiem transportu. Jednocześnie w myśl art. 90 cytowanej ustawy powyższy przepis ma również zastosowanie do biegłego i tłumacza powoływanych przez sąd.

Z uwagi na brzmienie przepisu zespół kontrolny powziął wątpliwość co do sposobu rozliczania kosztów podróży. W przedmiotowej kwestii zwrócono się do Rady Prawnego NoOSG o sporządzenie opinii prawnej w tym zakresie²⁵.

Przekazana opinia Rady Prawnego NoOSG wskazuje na występujące w doktrynie prawniczej zastrzeżenia co do konstrukcji językowej przepisu art. 85 ust. 1 cytowanej ustawy. Jednocześnie wskazano, iż zgodnie z przytoczonym w opinii komentarzem, przepis nie powinien być interpretowany w oparciu o reguły wykładni gramatycznej, zaś pod uwagę należałoby wziąć wyniki wykładni systemowej i celowościowej. Ponadto wskazano na konieczność uwzględnienia konstytucyjnej zasady równego traktowania podmiotów, które w celu realizacji swych obowiązków ponoszą koszty podróży, które nie ograniczają się tylko do podróży rozpoczynającej się w miejscu zamieszkania do miejsca wykonywania czynności, ale również obejmują powrót. Według przekazanej opinii „(...) racjonalne jest przyjęcie, iż zwrot kosztów podróży winien obejmować, dojazd w obie strony”²⁶.

Jednocześnie uzyskano informacje z Pionu Głównego Księgowego wskazujące, iż w zakresie zwrotu kosztów dojazdu do miejsca zamieszkania tłumacza nie wydano odrębnych zaleceń²⁷.

Zespół kontrolny na podstawie analizy oświadczeń sporządzonych w związku z zawartymi z tłumaczami umowami stwierdził, iż w kontrolowanym okresie 35 razy dokonano zwrotu kosztów podróży tłumaczy w związku z koniecznością wykonania tłumaczenia. Powyższa praktyka była zgodna z zapisami zawartych z tłumaczami umów o dzieło, które określały rozliczenie kosztów poniesionych przez tłumacza związanych z przyjazdem na podstawie przedłożonych biletów określonego lądowego środka transportu publicznego lub w przypadku korzystania z samochodu osobowego według stawki określonej w rozporządzeniu²⁸.

Kontrolujący ponadto stwierdzili: w przypadku postępowania nr 91/19 w oświadczeniu po wykonanym tłumaczeniu nie podano ilości godzin wykonanego tłumaczenia; wskazanie w postępowaniu nr 133/19 udziału tłumacza języka hiszpańskiego zamiast gruzińskiego; postępowania nr 108/19 i 109/19 wskazanie w oświadczeniach nazwisk cudzoziemców innych niż wynikających z dokumentów cudzoziemców; błędnie wskazany tryb prowadzonych postępowań nr 135/19 i 136/19 w umowie o dzieło nr 104/KL/19 i oświadczeniu o poniesionych kosztach. Ponadto w postępowaniu nr 10/20 w sporządzonym oświadczeniu nie doliczono stawek VAT w wyliczeniu kosztów tłumacza, mimo oświadczenia, iż jest on podatnikiem podatku VAT. Kontrolujący ustalili jednak na podstawie informacji przekazanej przez Pion Głównego Księgowego, iż „(...) przy rozliczaniu należności tłumacza uwzględniono stawkę podatku VAT”²⁹. Z przekazanych przez kierownika podmiotu kontrolowanego wyjaśnień wynika, iż wskazane

²⁴ Dz. U. z 2019 r., poz. 785 z późn. zm. zwana dalej ustawą o kosztach sądowych

²⁵ Akta kontroli, str. 351-353

²⁶ Akta kontroli, str. 443-444

²⁷ Akta kontroli, str. 231

²⁸ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz.U. z 2002 r., Nr 27, poz. 271 z późn. zm.)

²⁹ Akta kontroli, str. 231

sytuacje następowały w wyniku oczywistych omyłek pisarskich, błędnych zapisów czy przeoczeń³⁰. Powyższe wyjaśnienia zespół kontrolny przyjął do wiadomości uznając ją za uchybienia niepowodujące następstw dla kontrolowanej działalności, niemniej jednak świadczą one o niedostatecznej rzetelności osób sporządzających poszczególne dokumenty, co skutkowało powstaniem błędów lub braków w ich treści.

Uwzględniając przyjęte do kontroli kryteria legalności, rzetelności, gospodarności i celowości kontrolowany obszar oceniono **pozytywnie z nieprawidłowością**.

IV. Wnioski/ zalecenia:

1. W prowadzonym *Rejestrze umów zawartych z tłumaczami* każdorazowo wskazywać wymagane dane uwzględniając wszystkie numery postępowań objęte daną umową.
2. Weryfikować wskazywane w sporządzanych oświadczeniach ilości kilometrów pokonywanych przez tłumacza w celu przyjazdu do miejsca świadczenia usługi z danymi dotyczącymi adresu wykonawcy umieszczonego w Rejestrze.
3. Każdorazowo w dokumentacji podlegającej usłudze tłumaczenia zawierać adnotacje wskazujące na wykonanie tłumaczenia.
4. Stosować stawki wynagrodzenia tłumaczy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz.U. z 2015 r., poz. 15, Nr 31 z późn. zm.).
5. Zapewnić jednolite stosowanie stawek w prowadzonych postępowaniach w trybie przyspieszonym.
6. Rzetelnie sporządzać dokumentację służbową związaną z realizacją usług tłumaczy.
7. Wypracować i wprowadzić skuteczne mechanizmy nadzoru nad realizacją zadań objętych zakresem kontroli.

V. Informację o sposobie wykonania wniosków/ zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć Komendantowi Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w terminie do dnia 19.02.2021 r. za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli NoOSG.

VI. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden – przeznaczony dla kierownika jednostki kontrolowanej – doręczany jest za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

plk SG Tomasz MICHALSKI

Sporządzono w 2 egzemplarzach:
Egz. nr 1 - Komendant Placówki SG w Kaliszu - ZPO
Egz. nr 2 - WK NoOSG
Wyk. Zespół kontrolny (666 2283)
Dnia 22.01.2021 r.

³⁰ Akta kontroli, str. 215